

Koncepce sdružení CZ.NIC, z.s.p.o. pro období 2008 – 2011

Vize: CZ.NIC, z.s.p.o. je otevřené neziskové sdružení, jehož hlavním posláním je, v rámci České republiky a při respektování mezinárodního vývoje, provozování důvěryhodného internetového registru a vývoj a rozvoj obecně prospěšných služeb pro lokální internetovou komunitu. Doména první úrovně CZ je součástí národního bohatství České republiky a významným prvkem z pohledu fungování ekonomiky České republiky. Hlavní prioritou správy domény CZ je stabilita z pohledu organizačního i provozního.

Koncepce sdružení CZ.NIC, z.s.p.o. pro období 2008–2011 vychází z historie správy domény CZ, pokračuje přes popis současného stavu sdružení a nastiňuje budoucí koncepční momenty rozvoje sdružení a správy domény CZ. Tato koncepce navazuje na předchozí, jejímž ústředním bodem byl přechod na nový systém registrace. Naplnění tohoto hlavního bodu vyvolává potřebu nové koncepce pro další období.

A. Historie

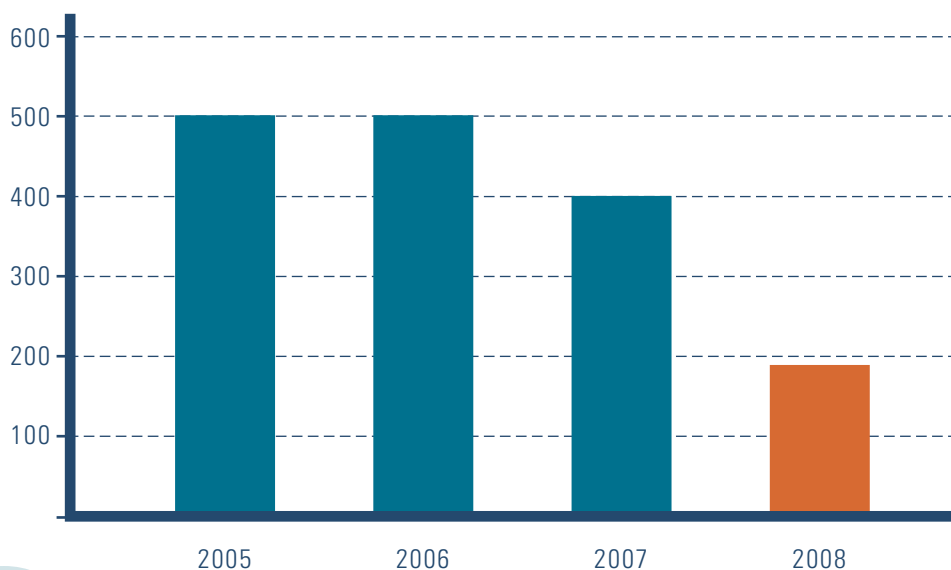
Doména první úrovně CZ (ccTLD CZ) byla zřízena na začátku roku 1993 jako nástupce domény CS, která byla delegována pro zaniklou Českou a Slovenskou Federativní Republiku. Prvním správcem domény byla společnost CONET s.r.o., později přejmenovaná na Internet CZ s.r.o. a poté na EUnet Czechia s.r.o.

Náklady na provoz registračního systému, registrace a užívání doménových jmen druhé úrovně byly zpočátku velmi nízké. S nárůstem významu Internetu však rostl i počet požadavků na registraci nových doménových jmen a nastala potřeba proces registrace institucionalizovat. Proto v roce 1998 významní poskytovatelé internetových služeb v ČR založili CZ.NIC, zájmové sdružení právnických osob. To převzalo správu domény CZ, vytvořilo pravidla registrace doménových jmen druhé úrovně, formou veřejné soutěže vybralo provozovatele registračního systému (EUnet Czechia s.r.o., později přejmenovaná na KPNQwest Czechia s.r.o.) a od 1. 9. 1999 oficiálně zahájilo správu národní domény CZ. Současně byly zpoplatněny registrace doménových jmen druhé úrovně.

Sdružení CZ.NIC vystupovalo v roli registru i registrátora. V souladu se zahraničními trendy bylo posléze rozhodnuto o přechodu na decentralizovanou správu domény, která umožnila zapojení dalších subjektů v pozici registrátorů do procesu registrace doménových jmen. Cílem bylo především oddělení technického zabezpečení provozu registračního systému od obsluhy koncových držitelů doménových jmen a zavedení konkurenčního prostředí umožňujícího lepší služby pro koncové držitele doménových jmen. Výběrové řízení na nový systém umožňující zapojení registrátorů vyhrála společnost PRAGONET, a.s. (nyní T-Systems Czech Republic a.s.). Decentralizovaný systém správy domény CZ byl spuštěn v září 2003, 15. 9. 2003 zahájil činnost speciální registrátor LRR (Last Resort Registrar) vystupující především v roli záchranné sítě a 13. 10. 2003 začali spolupracovat první komerční registrátoři.

V roce 2005 došlo k obměně představenstva sdružení a následně bylo rozhodnuto o vybudování vlastního registračního systému, který by měl být vyvinut a později i provozován zaměstnanci sdružení a zcela respektovat technický vývoj, který byl ve světě v této oblasti učiněn. První fáze vývoje tohoto systému byla ukončena v září 2006, kdy byl systém nasazen pro registraci ENUM domén v 0.2.4.e164.arpa. Pro vlastní doménu .cz byl nový systém úspěšně nasazen v říjnu 2007 po ukončení smlouvy s outsourcingovým partnerem. Vzhledem k výrazně nižším nákladům na provoz systému vlastními zaměstnanci v porovnání s outsourcingem došlo k razantnímu poklesu celkových nákladů sdružení a díky tomu bylo možné skokově snížit velkoobchodní cenu domény.

Velkoobchodní cena za roční držení domény

Kromě technologického rozvoje se sdružení zaměřilo i na formalizování vztahů s nejvýznamnějšími institucemi z hlediska delegace domény nejvyšší úrovně. Uzavřelo proto Memorandum se státem, zastoupeným Ministerstvem informatiky ČR, a se správcem kořenové zóny, organizací ICANN.

Rozhodnutím valné hromady došlo i ke změně vnitřní organizační struktury zavedením nového orgánu – kolegia a rozdělení členské základny do tří komor: registrátorů, ISP a držitelů doménových jmen, z nichž každá komora nominuje do kolegia šest zástupců. Zároveň je po jednom místu v kolegiu obsazeno zástupci státních orgánů – Ministerstva informatiky ČR, ČTÚ a Hospodářské komory ČR.

B. Současnost

1. Ekonomika

V současné době je provoz sdružení stabilní a po finanční stránce dostatečně zabezpečený. Sdružení disponuje týmem zkušených odborníků, který je schopen starat se o provozní a rozvojové činnosti sdružení.

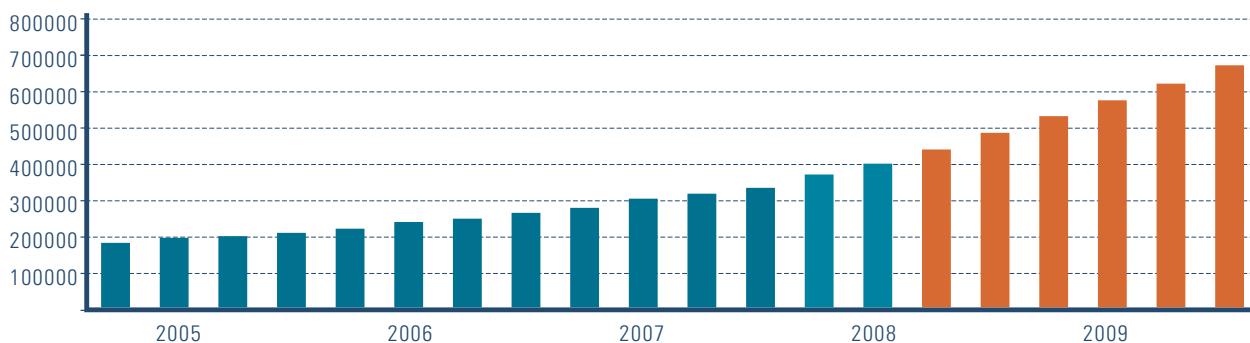
Následující tabulka představuje orientační porovnání cen registrace doménových jmen v evropských zemích podle údajů z ledna 2008.

Velkoobchodní cena za registraci domén

Member	Doména	Země	Cena [Euro/rok] bez DPH
ISNIC	.is		129.00
Island Networks	.gg	Guernsey	39.00
RNC	.ro	Rumunsko	28.30
IEDR	.ie	Irsko	20.00
LITNET NOC	.lt	Litva	17.08
JPRS	.jp	Japonsko	16.00
.SE	.se	Švédsko	15.90
STA	.ad	Andora	15.00
SK-NIC	.sk	Slovensko	14.42
FICORA	.fi	Finsko	14.30
ARNES	.si	Slovinsko	12.00
RESTENA DNS-LU	.lu	Lucembursko	12.00
ISOC.AM	.am	Arménie	11.50
NIC.AT	.at	Rakousko	10.80
InternetNZ	.nz	Nový Zéland	9.00
ISOC-IL	.il	Izrael	8.00
Nominet UK	.gb	Velká Británie	7.84
CZNIC	.cz	ČR	7.60
AFNIC	.fr	Francie	6.74
UNINETT Norid	.no	Norid Norsko	6.00
SWITCH	.ch	Švýcarsko	6.00
CIRA	.ca	Kanada	5.67
IT-NIC	.it	Itálie	4.91
RED.ES	.es	Španělsko	4.50
EURid	.eu	EU	4.00
SIDN	.nl	Holandsko	3.68
DNS BE	.be	Belgie	3.63
IPM/IRNIC	.ir	Írán	3.00
NASK	.pl	Polsko	3.00
TLD RU	.ru	Rusko	2.30

Financování sdružení CZ.NIC vychází hlavně z poplatků za registrovaná doménová jména, které představují hlavní příjem sdružení, dále minoritně z registrací v doméně 0.2.4.e164.arpa (ENUM), ročních poplatků od registrátorů a z jednorázových členských příspěvků nově přistupujících členů sdružení.

Počet domén

Významným momentem v ekonomickém chování sdružení CZ.NIC je to, že jeho členové si případný zisk sdružení nerozdělují. Ten je pak možné použít na financování takové části internetové infrastruktury, která je pro její fungování důležitá, ale komerčním subjektům se nevyplatí do ní investovat.

2. Organizace sdružení CZ.NIC

Nejvyšším orgánem sdružení CZ.NIC je valná hromada, následuje kolegium, představenstvo a management. Kontrolním orgánem sdružení je dozorčí rada. Sdružení komunikuje s významnými organizacemi z oblasti národní infrastruktury Internetu a internetové komunity a státními orgány (zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Český telekomunikační úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Úřad pro ochranu osobních údajů, Hospodářská komora ČR), případně je jejich členem (sdružení NIX.CZ, Asociace provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí, Tuesday Business Network).

Sdružení dále spolupracuje s nadnárodními organizacemi z oblasti Internetu, případně je i členem některých z nich – ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), CENTR (Council of European National TLD Registries), RIPE (Réseaux IP Européens), IETF (Internet Engineering Task Force) a EURid (European Registry of Internet Domain Names), EURO-ISPA.

Významným momentem v ekonomickém chování sdružení CZ.NIC je to, že jeho členové si případný zisk sdružení nerozdělují. Ten je pak možné použít na financování takové části internetové infrastruktury, která je pro její fungování důležitá, ale komerčním subjektům se nevyplatí do ní investovat.

3. Management

V současné době je většina činností sdružení zajišťována přímo vlastními zaměstnanci; ti se mj. starají o technickou správu registru, vývoj a technickou i administrativní podporu registrátorům a koncovým držitelům domén. Pracovníci sdružení dále zajišťují vnitřní organizační chod, marketingové a PR aktivity. Outsourcovány jsou pouze některé aktivity ležící mimo hlavní oblast činnosti sdružení, například vedení účetnictví.

CZ.NIC, z.s.p.o. – organizační struktura:

4. Řešení sporů

Významným krokem pro řešení sporů v oblasti doménových jmen bylo zavedení alternativního řešení sporů o doménová jména (ADR – Alternative Domain Name Dispute Resolution) ve spolupráci s Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ke kterému došlo s účinností od 1. 8. 2004.

5. Projekty

Jedním z předmětů podnikání sdružení CZ.NIC je podpora obecně prospěšných projektů vztahujících se k činnosti sdružení. Sdružení CZ.NIC dosud poskytlo příspěvky na obecně prospěšné projekty pouze v období 2002/2003, přičemž poskytnuté příspěvky nepředstavovaly významný pozitivní přínos.

C. Budoucnost, výhled 2008–2011

Sdružení CZ.NIC spravuje nadále domény CZ a 0.2.4.e164.arpa (ENUM). Sdružení je připraveno jednat a spolupracovat s kýmkoliv, kdo má zájem o smysluplnou a koncepční spolupráci týkající se správy domény CZ.

1. Ekonomika

V minulých letech si sdružení vybuďovalo dostatečnou finanční rezervu, aby bylo schopno zabezpečit svůj vlastní provoz i v případě nečekaných událostí. Tímto splnilo i jeden z bodů Memoranda s Ministerstvem informatiky ČR. V současné době fakticky plynou do sdružení pouze příjmy z registrace domén a ani do budoucna CZ.NIC jiné významné zdroje příjmů neplánuje. V dalších obdobích bude sdružení hospodařit s vyrovnaným rozpočtem. Uvedená finanční rezerva bude bezpečně investována takovým způsobem, aby nedošlo k znehodnocení prostředků.

Cena za registraci domény by měla umožňovat již zmíněné vyrovnané hospodaření, neplánuje se její zvyšování a předpokládá se její postupné snižování. Cena domén v doméně 0.2.4.e164.arpa (ENUM) by měla zůstat na minimální možné úrovni, dokud se technologie ENUM nestane obecně používanou a nebude nutné dále pokračovat v její podpoře.

2. Organizace sdružení CZ.NIC

Současná organizační struktura se ukázala jako vyhovující. Nelze vyloučit rozšíření o další stálé komory valné hromady, bude-li to pro sdružení přínosné. CZ.NIC se bude snažit zapojit do svých aktivit co nejvíce zástupců lokální internetové komunity, mimo jiné i rozšířením členské základny.

Podobně jako v minulosti bude CZ.NIC pokračovat v intenzivní aktivní spolupráci s významnými mezinárodními internetovými institucemi, jichž je obvykle i členem. Jedná se především o organizace EURid, RIPE, ICANN (ccNSO), CENTR, ITU, BIND Forum, OARC, IETF a jim podobné. V konkrétních oblastech může CZ.NIC spolupracovat i přímo s ostatními TLD operátory.

3. Management

S ohledem na rozvoj a rozšiřování činností CZ.NIC bude postupně podle aktuálních potřeb zvyšován počet zaměstnanců (techničtí pracovníci, školitelé apod.).

4. Řešení sporů

CZ.NIC bude nadále úzce spolupracovat s Rozhodčím soudem a dále obecně se soudním aparátem a PČR.

5. Projekty

a) Rozvoj systému správy domény

Systém správy domény je vyvinut do stavu, který odpovídá současné celosvětové úrovni. Do budoucna je nicméně nezbytně nutné pokračovat v jeho rozvoji především s přihlédnutím k světovým trendům, s důrazem na zájmy a potřeby lokální internetové komunity. Jako příklad nejbližšího očekávaného rozšíření lze uvést zavedení podpory technologie DNSSEC. V současné době není v České republice zájem o zavedení technologie IDN (Internationalized Domain Names) pro doménu .cz. CZ.NIC provede opakovaný průzkum názorů internetové komunity, aby zjistil zájem o nasazení této technologie v českém prostředí.

b) Podpora internetové infrastruktury

Sdružení bude i v následujících letech pokračovat v podpoře projektů a služeb, které přispívají k vyššímu komfortu využívání Internetu a nebo ke zvyšování efektivity či stability Internetu v rámci České republiky. CZ.NIC bude nadále podporovat instalaci a provoz anycastových kopií významných služeb, jako například kořenových DNS serverů. Dalším příkladem je provoz časového (NTP) serveru a případně podpora vývoje síťových softwarových open-source projektů.

c) Podpora bezpečnosti a stability Internetu

CZ.NIC bude podporovat projekty, které posílí bezpečnost a stabilitu Internetu, jako například vybudování národního antispamového centra nebo Computer Emergency Response Teamu (CERT). K dosažení těchto cílů zváží sdružení formu spolupráce s ostatními subjekty, které se na tomto poli pohybují.

d) Podpora nových technologií

Většina nových technologií, které se v současném Internetu objevují, potřebuje pro svoji prospěšnost a využitelnost získat kritické množství zapojených uživatelů. CZ.NIC bude pečlivě sledovat vývoj nových technologií či se do tohoto vývoje aktivně zapojovat a následně bude aktivně podporovat nasazení těchto technologií v českém prostředí. Jako příklady současných nových technologií, které vyžadují podporu, lze uvést ENUM, DNSSEC, IPv6, multicasting.

e) Osvětová činnost a podpora vzdělání

V souladu s předchozím bodem bude sdružení aktivně pokračovat v osvětové činnosti pro lokální internetovou komunitu. Osvětovou činností se rozumí především pořádání konferencí a seminářů, školících kurzů, publikování článků, dále pak podpora vydávání publikací a knih či překládání kvalitních zahraničních zdrojů, které souvisí s činností sdružení a s podporou nových technologií. Další vhodnou formou osvěty a podpory vzdělání je navázání spolupráce z tuzemskými vysokými a případně jinými školami a zapojení jejich studentů do projektů řešených sdružením, např. formou diplomových prací.